



e-ISSN: 2630-631X

Article type

Research Article

Subject Area

Social Sciences, Education

Vol: 8

Issue: 55

Year: 2022

Pp: 126-133

Arrival

07 December 2021

Published

27 January 2022

Article ID 1311

Doi Number<http://dx.doi.org/10.31576/smyrj.1311>**How to Cite This Article**

Apaydın Tosun, A. (2022).
 “Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Kullandıkları Disiplin Türlerinin İncelenmesi”,
 International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal,
 (Issn:2630-631X) 8(55):
 126-133.



Social Mentality And
 Researcher Thinkers is
 licensed under a Creative
 Commons Attribution-
 NonCommercial 4.0
 International License.

Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Kullandıkları Disiplin Türlerinin İncelenmesi

Working In Primary Schools Examination Of The Types Of Discipline That Class Teachers Use

Aynur APAYDIN TOSUN ¹ ¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Yıldırım Beyazıt Ortaokulu, Samsun-Türkiye**ÖZET**

Bu araştırmada, Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerinin kullandıkları disiplin çeşitlerini belirlemek ve öğretmenlerin kullandıkları disiplin türleri hakkında bilgi vermektir. Araştırmanın evrenini, Samsun ili, İlkadım ilçe merkezdeki ortaokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklemi ise Samsun ili, İlkadım ilçesindeki ortaokullarda görev yapan öğretmenden rastgele seçilmiş 138 öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlerin disiplin türleri ölçeğine verdikleri puanlar SPSS programıyla bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Veriler; cinsiyet, öğretmenin mezun oldukları okul türü değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız grup t-testi uygulanmıştır. Yaş değişkeni, kıdem değişkeni ve öğretmenlerinin mezun oldukları okul türü değişkeni göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans (ANOVA) tekniği ile diğer testler (Scheffe testi, Kruskal Wallis testi, Mann Whitney U testi) uygulanmıştır. Öğretmenlerin kullandıkları disiplin türleri ile cinsiyet, yaş, mezun oldukları okul türü ve kıdeme göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Öğretmenlerin ta kullanacakları disiplin türünü belirlerken öğrencilerin yapısını incelemeleri, öğretmenlerin ta disiplin sorunu çıkmadan önlemeleri, disiplin konusunda daha fazla hizmet içi eğitim verilmesi ve üniversitelerin sınıf disiplini konusunda öğretmen adaylarına daha fazla beceri kazandırmaları önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, Disiplin, Öğretmen**ABSTRACT**

In this research, it is aimed to determine the types of discipline used by teachers working in secondary schools and to give information about the types of discipline that teachers use. The universe of the research consists of teachers working in secondary schools in Samsun province, İlkadım district center. The sample consists of 138 teachers randomly selected from the teachers working in secondary schools in the county of İlkadım, Samsun. The scores given by the teachers to the discipline types scale were analyzed in the computer environment with the SPSS program. Data; An independent group t-test was applied to determine whether the class teacher differed according to the variables of the type of school they graduated from. One-way variance (ANOVA) technique and other tests (Scheffe test, Kruskal Wallis test, Mann Whitney U test) were applied in order to determine whether the variables of age, seniority, and the type of school they graduated from. Significant differences were found according to the types of discipline used by the teachers, gender, age, type of school they graduated from and seniority. It has been suggested that teachers should examine the structure of students while determining the type of discipline they will use in the classroom, teachers should prevent disciplinary problems in the classroom, more in-service training on discipline and universities should provide pre-service teachers with more skills on classroom discipline.

Key Words: Middle School, Discipline, Teacher**1. GİRİŞ**

Çocuğun gelişiminde aile, sosyal çevre, okul ve kalıtım gibi faktörler önemli yer tutar. Fakat bu faktörler arasında en etkili olanı, çocuğun gelişimine planlı yapılandırılmış etkinliklerle katılan okul ve okul yaşantısıdır. Çocuğun okul yaşantısı, eğitim ve öğretim etkinliklerini kapsar. Bu etkinlikler, belli kurallar içerisinde, planlanmış zamanda ve önceden belirlenmiş mekânlarda yapılır. Eğitim ve öğretim etkinlikleri boyunca en fazla etkileşim içerisinde bulunan öğretmen ve öğrencidir. Eğer bu etkileşimin hedeflenen başarıya ulaşması isteniyorsa birlikte geçen bu uzun yaşantının, ilişkinin nitelikli olması gerekmektedir (Esen, 2006: 1).

Sınıflar, öğrencilerin davranışlarının geliştiği önemli ortamlardan biridir, öğrenme-öğretme etkinliklerinin gerçekleştirilmesi amacıyla oluşturulmuş özel alanlardır. Bu alanlarda eğitimsel amaçlar gerçekleştirilir. Eğitimsel amaçların gerçekleşebilmesi için öğrenme sürecinde bir düzene gereksinim vardır. Bu düzeni tehdit eden her türlü değişken, içerisinde öğrenme sürecini olumsuz etkilemekte, kayıplara yol açmaktadır. Etkili bir öğrenme ortamı oluşturmada düzenini sağlayabilmek, öğretmenler için büyük çaba gerektiren konulardan birisidir. Öğrenme düzeninin sağlıklı bir şekilde oluşturulması disiplin kavramı ve buna bağlı olarak kural kavramını karsımıza çıkarmaktadır. Disiplin kavramı bir süreci ifade etmektedir. Bu süreç yönetiminin tüm boyutları ile ilişkilidir. Disiplini öğrencilerin istenmeyen davranışlarının önlenmesiyle sınırlı tutmak yanlıtıcı olacaktır. Okul yönetiminde istenmeyen davranışların ortaya çıkması bir sonuçtur (Gündoğdu, 2007: 1-2).



Sınıf yönetimi ise; kaynakları örgütlenme, çevreyi etkili bir biçimde düzenleme, öğrenci gelişimini gözleme, ortaya çıkabilecek öğrenci sorunlarını önceden tahmin edebilme gibi unsurları içeren sınıftaki hayatın bir orkestra gibi yönetilmesidir. Sınıf yönetimi bir öğretim sistemi olmayıp, modern sınıfın kaçınılmaz çeşitliliğini, karmaşıklığını eşgüdümleyen sistematik bir yöntemdir (Terzi, 2002).

Sınıf yönetimi, anlamı ortak haline getirme ve bir anlam oluşturma sürecidir. Bu sürecin niteliği öğretmenin sahip olduğu iletişim becerileriyle yakından ilişkilidir. Bu sebeple, yönetiminin temelini ise iletişim oluşturur (Turan, 2011: 3).

Sınıf yönetimi, içi etkinlikleri öğrenme odaklı olarak etkili bir biçimde düzenleyip sürdürme ve öğrenci davranışlarına rehberlik etme sürecidir. Başka bir ifade ile Sınıf yönetimi, ta pozitif bir öğrenme iklimi oluşturma, öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebilmelerine ve potansiyellerini ortaya koyabilmelerine fırsat sağlama sürecidir. Bu açıdan Sınıf yönetimine bakıldığında içi dinamik ve etkileşimin karmaşık olduğu bilinmelidir. Aileden sonra çocuğun birçok yönlerden özellikle karakterin şekillendiği en önemli yer tür (Turan, 2011: 3-4).

Sınıf yönetimi denilince akıllara hemen, öğretmenin tamamen hâkim olduğu, öğrencilerin bire bir kurallara uyduğu bir ortam akla gelmemelidir. Sınıf yönetimi, yaşamının bir orkestraya dönüştürülmesidir. Olumlu bir ortamı ve iklimi oluşturulmasında öğretmen, anahtar rol oynar. Başarılı yönetiminin temel belirleyicilerinden biri, öğretmenin sahip olduğu insani ve mesleki niteliklerdir. İçinde yaşadığı toplumu, dünyayı ve insanı iyi tanıyan ve analiz edebilen öğretmen yönetimine ilişkin temel teori ve ilkeler ışığında kendine özgü bir yönetimi stratejisi geliştirebilir. Öğretmen olumlu iklimini bozacak davranışları önleyebilmeli; etkinlikleri esnasında destekleyici bir tutum içinde olabilmelidir. Okul yönetiminin özünü iletişim oluşturur. Etkin iletişim becerilerine sahip öğretmenler; sınıflarını da etkin yönetebilmekte ve için öğrenmelerin iyileştirilmesine ve öğrencilerin içi öğrenmelerinden keyif almalarına olumlu katkı sağlamaktadır.

Öğretmen, her öğrencinin öğrenebileceğine, her öğrencinin kendine özgü farklı öğrenme süreci ve derecesi olduğuna inanmalıdır. Sınıf içi öğrenmelerin iyileştirebileceğine dair sistematik plan ve stratejisi olmayan öğretmenlerin yönetiminde başarısız olacağı aşikârdır.

Sınıf yönetiminde önemli olan unsurlardan biride ta zamanın etkili ve verimli bir şekilde kullanılması gerektiğidir. Öğretmenin zaman tuzaklarına düşmeden etkili bir eğitim öğretim için zamanını harcamalıdır.

Türkiye'nin en kalabalık bakanlığı olan Milli eğitim Bakanlığının bu büyük sistemin içerisinde yer alan öğretmenlerin yönetimi ve disiplini sağlamada kullandıkları yöntemin önemli olduğu ve araştırılmaya değer olduğu için böyle bir araştırmaya ihtiyaç duyulmuş ve yapılmıştır.

1.1. Problem

Öğretmenlerin uğraştığı en önemli sorunlardan biri de sınıf disiplinin oluşturmaktır. Öğretmenlerin sınıf disiplinini sağlamadaki davranışları, disipline bakış açıları ve sınıflarında uyguladıkları disiplin türlerinin araştırılması, sorgulanması ve geliştirilmesine değer bir konudur.

Bu araştırmanın problemini öğretmenlerin sınıf yönetimi ve disiplinini sağlarken kullandıkları disiplin türleri oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amaçları

Araştırmanın genel amacı, Ortaokullarında görev yapan öğretmenlerinin kullandıkları disiplin türünü araştırmak ve ortaya çıkacak bulgulara dayalı olarak çözüm önerileri geliştirmektir.

Ayrıca bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- ✓ Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kullanmış oldukları disiplin türü cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kullanmış oldukları disiplin türü yaşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kullanmış oldukları disiplin türü kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kullanmış oldukları disiplin türü mezun oldukları okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırmada elde edilecek bulguların;

- ✓ Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin çeşitli kişisel özelliklere göre kullandıkları disiplin türleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını ortaya koyacağı,
- ✓ Yeni araştırmalara ön fikir oluşturabileceği,
- ✓ Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin okullarında eğitim öğretim için uygun ortam oluşturulmasına yardımcı olacağı,
- ✓ Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerinin, sınıfta kullandıkları disiplin türlerini gözden geçirerek düzeltmelerine yardımcı olacağı,
- ✓ Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin okullarında, eğitim öğretimi aksatan sorunların tespit edilmesinde ve bu sorunların ortadan kaldırılması konusunda öğretmenlere bir fikir vermesi umulmaktadır.

1.4. Varsayımlar

- ✓ Seçilen örneklem evreni temsil etmektedir.
- ✓ Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin, ölçeği samimi bir şekilde cevapladığı kabul edilmektedir
- ✓ Bu konuda yapılan literatür taraması araştırmanın geçerliliği açısından yeterlidir.
- ✓ Öğretmenlerin kullandıkları disiplin türleri; cinsiyetine, yaşına, kıdemine, öğretmenlerinin mezun oldukları okul türüne farklılaşmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma aşağıdaki hususlarla sınırlıdır:

- ✓ Araştırma konusunu oluşturan disiplin türleri ile
- ✓ Araştırma 2021–2022 öğretim yılıyla
- ✓ Samsun ili, İlkadım ilçesinde bulunan 8 Ortaokulda görev yapan 138 öğretmenle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Disiplin: Kişiye kendi davranışını istenen davranışlarla kıyaslayarak öz değerlendirme alışkanlığı kazandırmak, öğrencilerin sosyalleşmelerini sağlayarak onlara doğru düşünme ve değerlendirme alışkanlığı kazandırmaktır (Gündoğdu, 2007: 12).

Önleyici Disiplin: Öğrencilerin yapacağı yanlış davranışları ortaya çıkmadan önlemeye yönelik alınan önlemleri içerir.

Destekleyici Disiplin: ta sorun olabilecek davranışlara karşı öğrencilerin desteklenmesi ve onların motive edilerek disiplin sorununa müdahale edilmesidir.

Düzeltilici Disiplin: Oluşan disiplin sıkıntılarının tekrarlanmaması için alınan her türlü disiplin işlemlerine verilen addır.

Öğretmen: Ortaokullarda ders okutan veya görev yapan öğretmenlere denir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, betimsel araştırmadır. Ortaokullarda çalışan muallimlerin, bireysel yararlandıkları disiplin yöntemleri karşılaştırılmıştır. Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin; cinsiyetleri, yaşları, kıdemleri, öğretmenlerinin mezun oldukları okul türü gibi özellikleri ile “kullandıkları disiplin türleri” arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; 2021–2022 Eğitim-Öğretim yılında Samsun ili, İlkadım ilçesindeki Ortaokullarda görev yapan 590 öğretmeni oluşturmaktadır.

Örnekleme oluşturan okulların sosyo – kültürel özellikleri göz önüne alınarak tabakalı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Anket 590 öğretmen arasından random modeliyile 138 öğretmen katılmıştır.

Tablo: 2.1. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullara Göre Dağılımı

Sıra	Okul	Örneklem	Uygulanan Anket Sayısı	%
1	Belediye Ort.	9	9	6.52
2	Atatürk Ort.	15	15	10.87
3	Gazi Ort.	19	19	13.77
4	Yıldırım Beyazıt Ort.	31	31	22.46
5	23 Nisan Ort.	15	15	10.86
6	Gülsüm Sami Kefeli Ort.	21	21	15.22
7	50. Yıl Ort.	10	10	7.26
8	75. Yıl Ort.	18	18	13.04
	TOPLAM	138	138	100

2.3. Veri Toplama Araçları

Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerinin yönetiminde kullandığı disiplin türlerini tespit etmek amacıyla bir anket formu hazırlanmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla anket kullanılmıştır. Öğretmenlerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla 4 sorudan oluşan I. bölüm araştırmacı tarafından belirlenmiştir. II. bölümde yer alan “Disiplin Türleri Ölçeği” anketi ise, Trakya Üniversitesinde Lisansüstü eğitimini tamamlamış Hasan ESEN tarafından geliştirilmiştir. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ESEN tarafından yapılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından bu anketin alt boyutları yeniden yapılandırılmış ve güvenilirlik analizi yeniden yapılmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırma ile ilgili veriler temelde iki yöntem kullanılarak toplanmıştır. Bunlar;

2.4.1. Kaynak İnceleme

Araştırma yapılırken öncelikle konuyla ilgili kaynaklar taranmış, ilgili bilgiler belirli başlıklar halinde toplanan bilgiler not edilmiştir. Konuyla ilgili kitaplar, tezler, dergiler ve diğer ilgili kaynaklar incelenmiş ve internet araştırması yapılarak kuramsal çerçeve oluşturulmuştur.

2.4.2. Anket Uygulama

Anket formu araştırma kapsamında olan İlkadım İlçe merkezinde bulunan 8 (sekiz) resmi Ortaokullarında görev yapan 138 tane öğretmene uygulanmıştır. Anket formları bizzat araştırmacının gözetiminde tüm okullar gidilerek uygulanmıştır. Öğretmenlerin soruları rahatça cevaplamalarını sağlayabilmek için öğretmenlerin anket formuna isim yazmamaları istenmiştir ve anket formunun baş tarafına araştırmacının amacını açıklayan bir açıklama ilave edilmiştir.

Tablo 2. 2. Destekleyici Disiplin Türü Faktör Analizi Sonuçları

Destekleyici Disiplin Türü Cronbach $\alpha=0.86$	Faktör Yüğü
S1 Psikolojik desteğe ihtiyacı olan öğrencileri belirler onlara gerekli desteği veririm.	0,612
S2 Sınıf içerisinde öğrencilerin kendilerini ifade etme istek ve girişimlerini cesaretlendiririm.	0,542
S3 Küçük başarıları överek öğrencilerin güven duygusunun gelişmesini desteklerim.	0,486
S4 Öğrencinin ta kendini gösterme çabasını desteklerim.	0,468
S5 Öğrenciler yanlış davranışa yöneldiklerinde onlara olumlu önerilerde bulunurum.	0,426
S6 İyi davranışları uygun yer ve zamanda ödüllendiririm.	0,402
S7 Sınıfta maddi desteğe ihtiyacı olan öğrencileri önceden belirlerim.	0,398
S8 Öğrencilere islenen konuya özgü sorular onları motive edici yorumlar yaparım.	0,368
S9 Öğrencilerin ödevleri ile tek tek ilgilenirim.	0,342
S10 Öğrencilerin yapmakta zorlandıkları işlerde onlara yardım ederim.	0,340
S11 Öğrencilerin beden dillerini anlamaya çalışırım.	0,324

En yüksek faktör yüküne sahip soru maddesi, 0.61 ile “Öğrencinin ta kendini gösterme çabasını desteklerim”. En düşük faktör yüküne sahip soru maddesi ise, 0.32 ile 11. Sorudur.

Tablo 2. 3. Düzeltici Disiplin Türü Faktör Analizi Sonuçları

Destekleyici Disiplin Türü Cronbach $\alpha=0.84$	Faktör Yüğü
S12 İstenmeyen davranışta bulunan öğrencinin ailesi ile görüşerek sorunlu davranışı çözmeye çalışırım.	0,654
S13 Yanlış davranışta ısrar eden öğrenciye karşı, yönetmeliğe uygun disiplin kurallarını uygulayım.	0,632
S14 Derse geç gelen öğrenciyle özel olarak konuşarak sorunu çözmeye çalışırım.	0,532
S15 Öğrencide görülen olumsuz davranış görmezden gelmem, öğrenciyi bu davranışını düzeltmesi için derhal uyarırım.	0,521
S16 Sorun çıkaran öğrenciyle konuşurken sakin ve inandırıcı olmaya çalışırım.	0,509
S17 içerisinde öğrencilerin dikkatini dağıtabilecek materyallerin bulunmamasına dikkat ederim.	0,507
S18 ta hatalı bir davranış gördüğümde, hatalı davranış derhal düzeltme yoluna giderim.	0,498
S19 Hatalı davranışta ısrar eden öğrenciyle birebir konuşarak problemi çözmeye çalışırım.	0,493
S20 Yanlış davranışta bulunan öğrenciye karşı tutumumu, in dışında birebir görüşmede bildiririm.	0,468
S21 Derste yüksek sesle konuşarak sorun çıkaran öğrencilerin yerlerini değiştirerek, bu problemi çözmeye çalışırım.	0,442

S22 Hatalı öğrenci davranışının çözümünde kurallarını uygulamam.	0,384
S23 Hatalı öğrenci davranışını olumlu bir şekilde çözmeye çalışırım.	0,374
S24 Yanlış davranışı çözmek için bu davranışın üzerine kararlı bir şekilde giderim.	0,365
S25 Gerektiğinde istenmeyen davranışlar sergileyen öğrenciyle görüşür, çözüm konusunda ona nasıl yardımcı olabileceğimi sorarım.	0,336

Düzeltilici disiplin türü alt ölçeğinde yer alan maddelerin faktör yükleri 0.33 ile 0.65 arasında değişmekte ve düzeltilici disiplin türüne ilişkin Cronbach α katsayısı 0.84 olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. 4. Önleyici Disiplin Türü Faktör Analizi Sonuçları

Destekleyici Disiplin Türü Cronbach $\alpha=0.84$	Faktör Yüğü
S26 Öğrenciler arasında çalışkan tembel ayrımı yapmam.	0,660
S27 Konuları öğrencinin anlayabileceği düzeyde bir dil kullanarak islerim.	0,612
S28 Öğrenciler devamlı olarak başkalarına saygının önemini vurgularım.	0,602
S29 Öğrencilere her zaman olumlu bir model olmaya çalışırım.	0,598
S30 Öğrencilerimle olan ilişkilerimde güler yüzlü olmaya çalışırım.	0,565
S31 Sıkıcı geçen derslerde espri yaparak, dersi sıkıcı olmaktan çıkarmaya çalışırım.	0,509
S32 Öğrenciler iyi huyların kazanımlarından söz ederim.	0,507
S33 Sınıfta öğrenciler arasında cinsiyet ayrımı yapmam.	0,486
S34 Sınıf içerisinde olması gereken davranışlar konusunda öğrencilerle açık ve net bir anlaşma sağlarım.	0,481
S35 Sınıf içerisinde uyulması gereken kuralları belirlerken bütün öğrencilerin onayını alırım.	0,476
S36 Ders etkinliklerini öğrenciler için mümkün olduğu kadar zevkli hale getiririm.	0,451
S37 Sınıfta bütün öğrencilere isimleri ile hitap ederim.	0,430
S38 Sınıfta eğlenceli bir hava yaratma çabalarını anlayışla karşılarım.	0,382
S39 Öğrencilerle ortaklaşa aldığımız kararları ta uygulurum.	0,374
S40 Öğrencilere arkadaşları önünde onur kırıcı davranmaktan kaçınırım.	0,356
S41 Ders saatinde öğrencinin bos kalmamasına özen gösteririm.	0,332

Faktör yükleri 0.33 ile 0.66 olup faktör analizi sonucunda, bu üç faktörün toplam varyans'ın % 57 sini açıkladığı bulunmuştur.

2.5. Verilerin Çözümü ve Yorumu

Araştırmacı tarafından SPSS anket programı kullanılmıştır. SPSS programındaki veriler değerlendirilerek tablolar halinde gösterilmiştir.

Ölçekteki kullanılan maddeler anlaşılabilir kelimeler kullanılmış ve maddeler; 1-Hiçbir Zaman, 2-Nadiren, 3-Ara Sıra, 4-Çoğu Zaman, 5-Herzaman biçiminde kullanılmıştır.

Araştırmada değişkenlerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin Ölçeği Testi ile belirlenmiştir. Kullanılacak tekniklerin belirlenmesi amacıyla Disiplin Türleri Ölçeği ve Alt Boyutlarının normal dağılıma uygunluğu Levene's Testi ile test edilmiştir. Normal dağılıma uygun değerler için bağımsız grup t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Normal dağılıma uygun olmayan değerler içinde nonparametrik testlerden Kruskal Wallis testi ve aradaki farklılığın tespiti için Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri ile İlgili Tablolar

Bu bölümde, öğretmenlerine uygulanan anket sonucu toplanan verilere dayalı kişisel bilgiler üzerinde durulmuştur.

Tablo 3. 1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	54	39.1
Erkek	84	60.9
Toplam	138	100

Tablo 3. 1'de görüldüğü gibi örneklem grubunun % 39.1'si (54) kadın öğretmenlerden oluşurken, % 60.9'u (84) erkek öğretmenler katılmıştır.

Tablo 3. 2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Yaş	N	%
20-30	34	24.6
31-40	89	64.5
41 ve üzeri	15	10.9
Toplam	138	100

Tablo 3. 2’de Öğretmenlerin % 24.6’sı (34) 20 ile 30 yaş arasında, % 64.5’i (89) 31 ile 40 yaş arasında ve % 10.9’u (15) 41 yaş ve üzerindedir. Araştırmaya katılan öğretmenler arasında 41 yaş ve üzeri öğretmenlerin oldukça az olduğu görülmektedir.

Tablo 3. 3. Öğretmenlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Dağılımı

Mezun Olunan Okul	N	%
2 Yıllık Eğitim Enstitüsü	0	0
2 Yıllık Eğitim Yüksek Okulu	9	6.5
Eğitim Fakültesi	114	82.6
Diğer Fakülteler	15	10.9
Toplam	138	100

Tablo 3. 3’de görüldüğü gibi örneklem grubunun içerisinde yer alan öğretmenlerin % 6.5’i (9) 2 yıllık eğitim yüksek okulu mezunu, % 82.5’si (114) eğitim fakültesi mezunu ve % 10.9’u (15) diğer fakültelerden mezundur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin içerisinde eğitim enstitüsü mezunu bulunamamıştır.

Tablo 3. 4. Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre Dağılımı

Kıdem	N	%
1-10 yıl	52	37.6
11-20 yıl	68	49.3
21-üzeri	18	13.1
Toplam	138	100

Tablo 3. 4’te Öğretmenlerin, % 37.6’sı (52) 1 ile 10 yıl arasında kıdeme sahip, % 49.3’ü (68) 11 ile 20 yıl arasında kıdeme sahip ve % 13.1’i (18) 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenleri arasında 11-20 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerin çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Öğretmenlerin; Cinsiyetlerine ve Mezun Oldukları Okul Türü Durumuna Göre Kullandıkları Disiplin Türleri Ölçeği Puanlarının T-Testi Sonuçları

Tablo 3. 5. Disiplin Türlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Grup t-testi Sonuçları

Disiplin Türleri	Cinsiyet	N	X	SS	Sd	t	p
Destekleyici Disiplin Türü	Erkek	84	4.10	0.41	138	-2.16	,03
	Kadın	54	4.16	0.36			
Düzeltilici Disiplin Türü	Erkek	84	4.12	0.41	138	-2.50	,01
	Kadın	54	4.28	0.37			
Önleyici Disiplin Türü	Erkek	84	4.14	0.39	138	-0.54	,54
	Kadın	54	4.12	0.36			

Bu sonuçlara göre, kadın öğretmenlerin destekleyici disiplin kullanımı ($X=4,16$), erkek öğretmenlere göre ($X=4,10$) daha fazladır. Kadın öğretmenlerin düzeltici disiplin kullanımı ($X=4,28$), erkek öğretmenlere göre ($X=4,12$) daha fazladır.

Tablo 3. 6. Disiplin Türlerinin Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Değişkenine Göre Bağımsız Grup t-testi Sonuçları

Disiplin Türleri	Cinsiyet	N	X	SS	Sd	t	p
Destekleyici Disiplin Türü	2 Yıllık Eğitim Enstitüsü	0					
	2 Yıllık Eğitim Yüksek Okulu	9	3,22	0,27	138	-1,26	,04
	Eğitim Fakültesi	114	3,94	0,39			
	Diğer Fakülteler	15	3,81	0,33			
Önleyici Disiplin Türü	2 Yıllık Eğitim Enstitüsü	0					
	2 Yıllık Eğitim Yüksek Okulu	9	3,52	0,42	138	-2,12	,02
	Eğitim Fakültesi	114	4,21	0,38			
	Diğer Fakülteler	5	3,62	0,33			

Öğretmenlerinin, kullandıkları disiplin türlerinin mezun oldukları bölüm türüne 2 yıllık yüksek okul, eğitim ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerinin destekleyici disiplin türü kullanımı bakımından ise anlamlı fark bulunamamıştır ($p>.05$). Eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerinin düzeltici disiplin kullanımı ($X=3,94$), 2 yıllık yüksek okul mezunu öğretmenlerine ($X=3,22$) ve diğer eğitim fakültesi öğretmenlerine ($X=3,81$) göre daha fazladır. Yine eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin önleyici disiplin kullanımı ($X=4,21$), 2 yıllık yüksek okul mezunu öğretmenlerin ($X=3,52$) ve diğer eğitim fakültesi öğretmenlerine ($X=3,62$) göre daha fazladır. Bu durum yeni mezun olan yeni öğretmenlerin daha gayretli ve özverili olduğunu göstermektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Esen’in (2006) yaptığı “İlköğretim Ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin Kullandığı Disiplin Türlerinin İncelemesi” adlı araştırma sonuçları ile örtüşmemektedir. Esen’ in araştırmasında ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin yaş değişkeni ile kullandıkları disiplin türü arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Araştırma sonucunda, yönetiminde Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kıdem değişkenine göre destekleyici, düzeltici ve önleyici disiplin uygulamaları açısından aralarında anlamlı farklara rastlanmıştır.

1 - 10 yıl ile 11- 20 yıl kıdem grubu arasında, 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine destekleyici disiplin kullanımı açısından anlamlı fark bulunmuştur. 1-10 yıl ile 21 yıl ve üzeri kıdem grubu arasında 21 yıl ve üzeri kıdem grubu arasında destekleyici disiplin kullanımı açısından anlamlı fark bulunmuştur.

Kıdemleri 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerle 11-20 yıl olan öğretmenler arasında, kıdemleri 11-20 yıl arasında olan öğretmenler lehine düzeltici disiplin uygulamaları açısından anlamlı fark bulunmuştur. Kıdemleri 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerle, kıdemleri 21 ve üzeri olan öğretmenler arasında, kıdemleri 21 ve üzeri olan öğretmenler lehine düzeltici disiplin uygulaması açısından anlamlı fark görülmüştür.

1-10 yıl ile 11-20 yıl kıdem grubu arasında 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine önleyici disiplin uygulaması açısından anlamlı fark bulunmuştur. 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 21 yıl ve üzeri kıdem grubuna sahip öğretmenler arasında 21 yıl ve üzeri kıdem grubuna sahip öğretmenler lehine önleyici disiplin uygulaması açısından anlamlı fark bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre mesleki kıdemi fazla olan öğretmenlerin önleyici, destekleyici ve düzeltici disiplin uygulamalarını daha fazla kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Kıdemleri fazla olan öğretmenlerin değişken ortamına göre disiplin uygulamalarını değiştirdikleri düşünülmektedir

Bu bulgu Esen'in (2006) yaptığı "İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin Kullandığı Disiplin Türlerinin İncelemesi" adlı araştırma sonuçları ile çelişmektedir. Esen, öğretmenlerin kullandıkları disiplin türlerini mesleki kıdem değişkenine göre incelemiş ve anlamlı bir fark bulamamıştır.

Gündoğdu'nun (2007) yaptığı "İlköğretim Okullarındaki Öğretmenlerin Disiplinini Sağlamada Kullandıkları Yöntemlerin Öğrenciler Üzerindeki Etkisi" adlı araştırmasında öğretmenlerin kıdemlerine göre kullandıkları ödül türü karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda öğretmenlerin kullandıkları psikolojik ödül, sosyal ödül ve maddi ödül uygulamalarında öğrenciler üzerindeki etkilerini algılamalarında mesleki kıdemin bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin kullandıkları psikolojik ceza uygulamasının kıdem değişkenine göre anlamlı fark oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Meslekteki kıdemi 1-15 yıl arasında olan öğretmenlerin büyük bir kısmı disiplinini sağlamak amacıyla uyguladıkları sosyal ceza uygulamalarından öğrencilerinin 1,62 ortalama ile bazene yakın bir seviyede etkilendiklerini düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır. Meslekteki kıdemi 16 yıl ve üzerindeki öğretmenler ise aynı uygulamalardan öğrencilerinin 1,39 ortalama ile hiçbir zamana yakın bir seviyede etkilendiklerini algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Meslekteki kıdemi 1-15 yıl arasında olan öğretmenlerin büyük bir kısmı disiplinini sağlamak amacıyla uyguladıkları fiziksel ceza uygulamalarından öğrencilerinin 1,27 ortalama ile "hiçbir zamana yakın" bir seviyede etkilendiklerini düşündüğü sonucuna ulaşılmıştır. Meslekteki kıdemi 16 yıl ve üzerindeki öğretmenler de aynı uygulamalardan öğrencilerinin 1,16 ortalama ile hiçbir zamana yakın bir seviyede etkilendiklerini algıladıkları sonucuna varılmıştır.

4.1. Öneriler

Araştırmalar sonucunda elde edilen veriler sonucunda öğretmenlerin disiplinini sağlamada şu öneriler sunulabilir.

- ✓ Öğretmen yetiştiren kurumların lisans programlarında sınıf yönetiminde lider öğretmen kavramı, davranış psikolojisi ve sınıf disiplini konularında daha fazla bilgi verilmesi sağlanabilir.
- ✓ Disiplin sorunu çıkmaması için sınıfların, okulun ve okul bahçesinin fiziksel düzeninin öğrencilerin seviyelerine ve ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir.
- ✓ Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve önemi konusunda hizmetiçi eğitim almaları sağlanabilir.
- ✓ Öğretmenlerin istenmeyen davranışları engellemek için öğrencilere model olmaları gerekmektedir
- ✓ İleride yapılacak araştırmalarda veya çalışmalarda fiziki çevrenin sınıf disiplini üzerindeki etkisi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Çelik V. (2002). Sınıf Yönetimi, Ankara: Nobel Yayın.

Çelik, K. (2005). "Disiplin Oluşturma ve Kural Geliştirme", Etkili Yönetimi, Ankara, 241-275

- Çelik, S. (2006). “Disiplin İle Sınıfta Kural ve İşlemlerin Belirlenmesi ve Uygulanması”, Yönetimi, İstanbul, 51-89
- Esen, H. (2006). “İlk ve Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Kullandıkları Disiplin Türleri (Edirne İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne
- Gündoğdu, H. (2007). “İlköğretim Okullarındaki Sınıf Öğretmenlerinin Disiplinini Sağlamada Kullandıkları Yöntemlerin Öğrenciler Üzerindeki Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Sarıtaş, M. (2000). “ Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama”, Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, Ankara, 47-90.
- Terzi, A. (2002). “ Yönetimi Açısından Etkili Öğretmen Davranışları”, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/155-156/terzi.html>.
- Topses, G. (2005). “Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Toplumsal ve Psikolojik Etmenler ve Sorunlar”, Yönetimi, Ankara, 11-40.
- Turan, S. (2011). Sınıf Yönetiminin Temelleri. (Ed. Mehmet Şişman ve Selahattin Turan), Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.